

การรับรู้ของเยาวชนผู้ชมรายการแดร็ก เรซ ไทยแลนด์ ต่อภาพตัวแทน
ความเท่าเทียมทางเพศ และสิทธิของผู้มีความหลากหลายทางเพศPERCEPTION OF YOUTH VIEWERS OF DRAG RACE THAILAND ON REPRESENTATION,
GENDER EQUALITY AND RIGHTS OF LGBTQ PEOPLEวัฒน์ ภูวทิศ¹

Wattanee Phoovatis

Article History

Received: 02-10-2023; Revised: 27-11-2023; Accepted: 02-12-2023

<https://doi.org/10.14456/issc.2024.25>

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจการรับรู้ของเยาวชนผู้ชมรายการแดร็ก เรซ ไทยแลนด์ ต่อภาพตัวแทน ความเท่าเทียมทางเพศและสิทธิของผู้มีความหลากหลายทางเพศ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นเยาวชนผู้ชม จำนวน 36 คน ใช้การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) และแบบการแนะนำต่อ ๆ กัน (Snowball sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกและการวิเคราะห์เอกสารทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีเนื้อหาสาระและการตรวจสอบสามเส้า

ผลการวิจัยพบว่า

การรับรู้ของเยาวชนผู้ชมรายการแดร็ก เรซ ไทยแลนด์ต่อภาพตัวแทนของผู้มีความหลากหลายทางเพศเป็นเชิงบวกคือเป็นผู้ที่มีความสามารถด้านการให้ความบันเทิง มีความคิดสร้างสรรค์ การยอมรับจากครอบครัว เป็นกลุ่มบุคคลที่ปกติและเกิดการตระหนักถึงสิทธิทางเพศเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันเยาวชนรับรู้ภาพตัวแทนมีความบิดเบี้ยวไม่ตรงกับความจริง ความเท่าเทียมทางเพศและสิทธิของผู้มีความหลากหลายทางเพศลดลง เนื่องจากการขาดความเข้าใจที่ลึกซึ้งของสื่อและผลประโยชน์ทางธุรกิจของผู้ผลิตรายการ ปัจจัยของกระแสโลกที่มีต่อประเด็นความหลากหลายทางเพศและการพัฒนาของสื่อที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้การรับรู้ของเยาวชนต่อความเท่าเทียมทางเพศและสิทธิของผู้มีความหลากหลายทางเพศเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: การรับรู้; ภาพตัวแทน; ความเท่าเทียมทางเพศ; ผู้มีความหลากหลายทางเพศ

¹รองศาสตราจารย์ สาขาการสื่อสารและสื่อใหม่ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

Assoc. Prof., Communication and New Media, Faculty of Communication, Bangkok University

E-mail: wattanee.p@bu.ac.th *Corresponding Author

ABSTRACT

The objective of this research is to investigate the perception of youth viewers of “Drag Race Thailand” towards the representation of gender equality and the rights of LGBTQ people. This study adopts a qualitative research approach, with key informant group comprising 36 youth viewers. Purposive sampling and snowball sampling techniques were employed to select the sample group, and data was collected through in-depth interviews and the analysis of documents from governmental and non-governmental organizations. Data analysis was conducted using thematic analysis and data triangulation.

Finding are found that there were:

The research findings reveal that the perception of youth viewers of “Drag Race Thailand” towards the representation of LGBTQ people is mainly positive. They perceive such individuals as creative, entertaining, accepting of their families, and as individuals who promote gender equality. Simultaneously, youths also recognize that the representation of LGBTQ people in the media may not always align with reality, and the perception of gender equality and the rights of gender-diverse individuals can be diminished due to a lack of deep understanding of media and the business interests of program producers. Global trends and rapid changes in the media landscape have also influenced the perception of youths regarding gender equality and the rights of LGBTQ people.

Keywords: perception; representation, gender equality, LGBTQ people

1. บทนำ

แดร็ก (Drag) มาจากคำว่า “Dressed Resembling As Girl” แปลว่า แต่งตัวเป็นผู้หญิง ก่อนจะพัฒนามาเป็นศิลปะแขนงหนึ่ง ที่สวมใส่เสื้อผ้าของเพศตรงกันข้ามเพื่อใช้ในการแสดง ลักษณะสำคัญของแดร็กคือ จะต้องมีความเหนือจริงทั้งการแต่งกาย การแต่งหน้า หรือการแสดง ถ้าแต่งกายเป็นผู้หญิงจะเรียก “แดร็ก คิวีน” (Drag Queen) ขณะที่แต่งตัวเป็นชายจะเรียก “แดร็ก คิง” การจะเป็นแดร็กนั้น แม้ว่าจะนิยามว่าเป็นเพศอะไร หรือมีรสนิยมแบบใด ก็สามารถเป็นแดร็กได้ทั้งสิ้น (กฤตพล สุธีภัทรกุล, 2565) อีกทั้งแดร็ก คือแนวการแสดงที่มีหลายมิติฝังอยู่ในวิธีการขยายภาพความเป็นตัวตนของกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ (Korntein, 2020; Horowitz, 2019) ขณะเดียวกัน Rupp et al. (2010) กล่าวว่า ในบริบทที่แตกต่างกันในบางสังคม แดร็กอาจมีความเกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ของบุคคลข้ามเพศ ซึ่ง Engelman (2018) กล่าวแย้งว่า มีกลุ่มคนตรงเพศ (Cisgender) ร่วมอยู่ในชุมชนของแดร็กด้วย ดังนั้นแดร็กทั่วโลกมักถูกนำไปใช้ในชุมชนคนตรงเพศและกลุ่มผู้หลากหลายทางเพศได้ทั้งสิ้น (Dougherty, 2017)

Reilly & Barry (2020) กล่าวว่า ความเชื่อมโยงระหว่างการแสดงและการสร้างอัตลักษณ์ทางเพศผ่านทางแดร็ก ยังไม่มีข้อสันนิษฐานว่า แนวคิดนี้ในหลายประเทศจะเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาหรือบรรทัดฐานทางสังคมและวัฒนธรรม แม้แต่ในประเทศไทย ซึ่งมีภูมิหลังของวัฒนธรรมแดร็กที่ก้าวหน้าเพียงเล็กน้อย เนื่องจากเป็นประเทศหนึ่งที่มีความอนุรักษนิยมซึ่งปลูกฝังและยึดถือกรอบการทำงานทางสังคมที่ต่างกันอย่างเหนียวแน่น (ปิยลักษณ์ โพธิ์วรรณ (2555); Itthipongmaetee, 2020)

ขณะที่รายงานวิจัยของยูเอ็นดีพี ประเทศไทย (UNDP Thailand, 2019) ระบุถึงหลายสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อการดำรงอยู่ของกลุ่มผู้หลากหลายทางเพศ ซึ่งต้องเผชิญอุปสรรคต่าง ๆ เช่น การกีดกันทางสังคม การเลือกปฏิบัติ การขาดการยอมรับจากสังคม การนำเสนอภาพตัวตนที่ผิดในสื่อ รวมทั้งมิติอื่น ๆ ของการละเมิดสิทธิมนุษยชนและประเด็นเฉพาะทางเพศในภาพตัวตนของสื่อ

ซึ่ง Charuvastra (2015) กล่าวว่าสื่อท้องถิ่นในประเทศไทยพยายามต่อสู้กับการเหมารวมที่ลำเอียงและดูถูกของกลุ่มผู้หลากหลายทางเพศ กลุ่มชายขอบ เช่น การระบุชื่อเรียกที่ไม่เหมาะสม การสร้างภาพตัวแทนสื่อที่ผิดพลาดเพื่อสร้างความขบขัน หรือบทบาทการแสดงที่โลดโผนหรือเร้าอารมณ์

เยาวชนเป็นช่วงวัยบุคคลที่กำลังค้นหาตนเอง ทั้งความชอบ ความสนใจและพัฒนาอัตลักษณ์ของตนเอง (Ryan, Toomey, Diaz & Sanchez, 2011) อีกทั้งยังมีพฤติกรรมเปิดรับข่าวสารที่มีความหลากหลายผ่านทางแพลตฟอร์มออนไลน์จากกระแสของการพัฒนาสื่อที่เป็นแบบหลอมรวม ซึ่งส่งผลต่อการรับรู้เกี่ยวกับความเท่าเทียมทางเพศและสิทธิของกลุ่มคนหลากหลายทางเพศที่เปลี่ยนแปลงจากในยุคอดีต จึงสามารถเป็นกลุ่มพลังที่มีส่วนในการขับเคลื่อนความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในสังคมได้ แม้ปัจจุบันประเทศไทยและต่างประเทศให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้หลากหลายทางเพศโดยกำหนดเป็นกฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคลกลุ่มเหล่านี้ เช่น การออกกฎหมายเกี่ยวกับอัตลักษณ์และการแสดงออกในประเทศไทย แต่หลายประเทศยังไม่ยอมรับการแสดงออกทางเพศของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ ยิ่งกว่านั้นหลายประเทศในทวีปแอฟริกา ยุโรปตะวันตก รวมทั้งเอเชียตะวันออก ก็มีกฎหมายคัดค้านสิทธิของกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ (Wikipedia, 2021) ดังนั้นการเปิดกว้างทางสังคมจึงส่งผลต่อการยอมรับบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศด้วย

แดร์ริก เรซ ไทยแลนด์ ซีซั่น 1-2 รายการเรียลลิตีโชว์ประกวดหาไทยแลนด์แดร์ริกซูเปอร์สตาร์ ที่เปิดโอกาสให้ผู้แข่งขันได้แสดงทั้งการเต้น ลิปซิงค์ การแต่งหน้าทำผม และการตัดเย็บเสื้อผ้า โดยบริษัทกันตนา กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) ได้ซื้อลิขสิทธิ์รายการ “เรพอลส์’ส แดร์ริก เรซ” (RePaul’s Drag Race) จากประเทศสหรัฐอเมริกา มาดัดแปลงและออกอากาศผ่านทางไลน์ทีวี กำหนดให้ผู้เข้าแข่งขันมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ซึ่งไม่จำกัดเพศและสัญชาติ ทั้งนี้ยังไม่มีรายการใดในสื่อที่ถ่ายทอดค่านิยมไทยที่เฉพาะเจาะจง จึงกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมแดร์ริกเป็นวัฒนธรรมใหม่ในประเทศไทย (วียอนออนไลน์, 2564; Youngmatter, 2018)

ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาถึงการรับรู้ของเยาวชนต่อภาพตัวแทน ความเท่าเทียมทางเพศ และสิทธิของกลุ่มผู้หลากหลายทางเพศ ผ่านรายการแดร์ริก เรซ ไทยแลนด์ ซึ่งเป็นรายการเรียลลิตีที่วียอนออนไลน์ เพื่อได้รับข้อมูลเชิงลึกอันจะนำไปสู่การตระหนักและมองเห็นถึงสิทธิของกลุ่มผู้หลากหลายทางเพศในสังคมไทย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

งานวิจัยนี้เพื่อศึกษาการรับรู้ของเยาวชนผู้ชมต่อภาพตัวแทน ความเท่าเทียมทางเพศและสิทธิของผู้มีความหลากหลายทางเพศในรายการแดร์ริก เรซ ไทยแลนด์

3. การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดการรับรู้

การรับรู้คือกระบวนการที่บุคคลจะเข้าใจสิ่งเร้าหนึ่งที่ปรากฏกับประสาทสัมผัสส่วนใดส่วนหนึ่งของตนเอง การรับสัมผัสเป็นเพียงข้อมูลดิบ แต่ข้อสรุปที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดจากอวัยวะรับสัมผัสเข้าด้วยกันนั้นเป็นการรับรู้ นอกจากนี้การรับรู้ยังกำหนดความต้องการ แรงจูงใจและทัศนคติของผู้รับสารได้อีกด้วย (ปิยะนันท์ บุญญะโยไทย, 2556) ขณะทีนวนลศิริ เปาโรหิตย์ (2551) ให้ความหมายของการรับรู้ คือกระบวนการแปลความหมายของสิ่งเร้าที่มากระทบกับประสาทสัมผัสต่าง ๆ ของบุคคลและแปลความหมายอย่างไรรัน ขึ้นอยู่กับประสบการณ์โดยตรงในอดีตและสภาพจิตใจในปัจจุบัน เป็นการสร้างความหมายเกี่ยวกับโลกภายนอกให้กับตนเอง ดังนั้นการรับรู้คือการแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นในจิตใจของแต่ละคน โดยผ่านกระบวนการตีความและแปลความหมายของข้อมูลสิ่งเร้าจากอวัยวะรับความรู้สึกแล้วจึงแสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจจากการตีความนั้นอันจะนำไปสู่การตอบสนองต่อไป ทั้งนี้การรับรู้ของบุคคลเป็นผลมาจากสภาพร่างกายหรือความสามารถทางกายภาพ

(individual biology or physical ability) การเรียนรู้ทางสังคมและวัฒนธรรม (cultural training) และลักษณะทางจิตวิทยาของบุคคล (personal psychology) ทำให้การรับรู้ของบุคคลจะแตกต่างกันไปตามลักษณะภูมิหลังของแต่ละบุคคล สรุปได้ว่าการรับรู้เป็นกระบวนการเบื้องต้นที่แสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดและนำผู้รับสารไปสู่การมีความรู้จนถึงการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรม มักเกิดขึ้นตามประสบการณ์และการสัมผัสทางสังคมของผู้รับสาร กระบวนการรับรู้มีความแตกต่างกันทั้งในลักษณะของผู้รับสารและจิตวิทยาของผู้รับสาร

แนวคิดเกี่ยวกับภาพตัวแทน

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดภาพตัวแทนที่ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการการประกอบสร้างความหมายให้กับสรรพสิ่ง รวมถึงภาพตัวแทนของกลุ่มผู้หลากหลายทางเพศ คำว่า ภาพตัวแทน (representation) มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายไว้ ดังเช่น ฮอลล์ (2003) กล่าวว่า ภาพตัวแทนเชื่อมโยงความหมายระหว่างภาษากับวัฒนธรรม ภาพตัวแทนเป็นส่วนสำคัญของการผลิตความหมายที่ถูกประกอบสร้างขึ้นและแลกเปลี่ยนระหว่างสมาชิกในวัฒนธรรมนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างสรรพสิ่ง (things) มโนทัศน์ (concepts) และสัญญาณ (signs) คือหัวใจในการผลิตความหมายของภาษา และกระบวนการเชื่อมโยงของทั้ง 3 สิ่งนี้เรียกว่า “ภาพตัวแทน” ส่วน กาญจนา แก้วเทพ (2545) กล่าวถึงภาพตัวแทนว่าไม่ใช่สิ่งที่เป็นผลผลิตที่เคยเป็นอยู่หรือมีอยู่ แต่เป็นการประกอบสร้างขึ้นมาใหม่ ไม่ว่าจะเป็นรูปภาพ ข้อเขียน หลักฐาน ซึ่งภาพตัวแทนจะออกมาอย่างไรขึ้นกับว่าภาพตัวแทนนั้นจะถูกเสนอออกมาอย่างไร รวมทั้งศิริพร รักดีผาสุก (2561) ระบุว่าภาพตัวแทนคือการใช้ภาษาหรือสัญญาณเสนอภาพของสรรพสิ่งในความคิดออกสู่โลกภายนอก การประกอบสร้างภาพตัวแทนเกี่ยวข้องกับจุดยืนหรือมุมมองของบุคคลนั้นต่อสิ่งต่าง ๆ ผ่านการเลือกสรร ดัดแปลงและประเมินค่าแล้วจึงนำเสนอผ่านภาษา ดังนั้นภาพตัวแทนจึงหมายถึงกระบวนการการประกอบสร้างความหมายให้กับสรรพสิ่งต่าง ๆ ผ่านทางภาษาหรือสัญญาณเพื่อนำเสนอภาพของสิ่งที่อยู่ในความคิดออกสู่ภายนอก ภาพที่นำเสนอถูกประกอบสร้างขึ้นจากกระบวนการเลือกสรร ประเมินค่าและตีความ อาจไม่ได้นำเสนอความจริงทั้งหมด เป็นเพียงสิ่งที่เกิดจากการประกอบสร้างตามต้องการของผู้ส่งสาร การใช้แนวคิดนี้ในการวิจัยจะช่วยให้คนในสังคมทราบว่าผู้ผลิตรายการแดร์ก เรซ ไทยแลนด์มีมุมมองหรือความคิดต่อผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศอย่างไร รวมถึงมุมมองนั้นมีความคิดที่แฝงไว้เบื้องหลังหรือไม่

แนวคิดสิทธิของผู้มีความหลากหลายทางเพศ

จุดเริ่มต้นของแนวคิดความเสมอภาคทางเพศระหว่างเพศที่ถูกต้องตามธรรมชาติโดยกำเนิดคือ เพศหญิงและเพศชาย ซึ่งต่อมาได้กำเนิดแนวคิดเรื่องสิทธิของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศจากการเรียกร้องสิทธิของบุคคลผู้มีความหลากหลายทางเพศ ซึ่งพยายามอธิบายสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับและมีความเข้าใจผิดที่สื่อหรือสังคมสร้างภาพตัวแทนให้ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศเป็นผู้ที่หมกมุ่นในราคะ อารมณ์รุนแรงและเป็นคนชายขอบของสังคมที่ใช้ชีวิตอยู่บนโลกได้ในขอบเขตที่จำกัดที่สังคมตีกรอบให้เท่านั้น (วรารักษ์ อินทพันธ์, 2552) ความเป็นจริงผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศไม่ใช่เรื่องใหม่ในสังคมไทย เพราะเมื่อมองผ่านบริบทเรื่องสิทธิของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศในโลกตะวันตกนั้นได้เข้าสู่การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมที่สำคัญจนเกิดการเปลี่ยนแปลงมุมมองเรื่องเพศ สิทธิความเป็นตัวของบุคคล อัตลักษณ์ทางเพศ มุมมองต่อเพศวิถีของคนในสังคม การรับรองสิทธิของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศในระดับสากลเพิ่มขึ้นในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 ถึงต้นศตวรรษที่ 21 หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เกิดกระแสแนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนและเสรีนิยมจนพัฒนาสู่แนวคิดที่ต้องการที่จะต่อสู้กับระบบโครงสร้างอำนาจอนุรักษ์นิยมแบบเก่า เช่น แนวคิดสตรีนิยมที่เผยให้เห็นอำนาจชายเป็นใหญ่ที่ควบคุมสังคม ทำให้หลายประเทศพัฒนาแนวคิดด้านสิทธิมนุษยชน เช่น การยกเลิกการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกันไม่ใช่ความผิดมาเป็นการรับรองสถานภาพทางกฎหมายและรับรองสิทธิการแต่งงาน การมีชีวิตร่วม การมีครอบครัวของบุคคลที่เป็นเพศเดียวกัน ทั้งนี้สิทธิทางเพศของผู้มีความหลากหลายทางเพศตั้งอยู่บนพื้นฐานตามหลักปณิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชนที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้แก่ (1) สิทธิพลเมือง (civil rights) (2) สิทธิทางการเมือง (political right) (3) สิทธิทางสังคม (social rights) (4) สิทธิทางเศรษฐกิจ (economic rights) (5) สิทธิทางวัฒนธรรม (cultural rights) และ

สัญญาาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องที่กล่าวถึงสิทธิมนุษยชนของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศคือ หลักการ Yogyakarta Principles (Yogyakarta principles) ว่าด้วยการใช้กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศในประเด็นวิถีทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศ รวมทั้งแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570) ซึ่งจำแนกออกเป็นแผนสิทธิมนุษยชนรายด้าน 5 ด้าน คือ การเมืองการปกครอง กระบวนการยุติธรรม สาธารณสุข การศึกษา เศรษฐกิจและธุรกิจ และยังครอบคลุมการคุ้มครองสิทธิรายกลุ่ม 11 กลุ่มคือ กลุ่มผู้ใช้แรงงาน กลุ่มผู้เสียหายและเหยื่อในกระบวนการยุติธรรม กลุ่มเด็กและสตรี กลุ่มนักปกป้องสิทธิมนุษยชน กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มผู้เสพยาเสพติด กลุ่มความหลากหลายทางเพศ กลุ่มบุคคลที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียนและกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มคนพิการ กลุ่มผู้ต้องหาผู้ต้องขังและผู้พ้นโทษ กลุ่มผู้ป่วยเอดส์ (ทูเดย์, 2566) อย่างไรก็ตามสิทธิของผู้มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทยยังเป็นการยอมรับแบบมีเงื่อนไข โดยเฉพาะการขับเคลื่อนในประเด็นสิทธิทางเพศ ทั้งที่ประเทศไทยขึ้นชื่อว่าเป็นประเทศที่ให้สิทธิและเสรีภาพแก่ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ (ชุนนิภา เป็ดโลกนิมิต, 2562)

4. ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สำหรับกลุ่มตัวอย่างหรือผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นเยาวชนที่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้วยวิธีการคัดเลือกแบบแนะนำต่อ ๆ กัน (Snowball Sampling) และการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นบุคคลที่ตรงเพศ (Cisgender) และกลุ่มความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ที่เป็นผู้ชมรายการแดร์ก เรซ ไทยแลนด์ ซีซั่น 1-2 ผ่านทางไลน์ทีวี จำนวน 36 คน

2. เครื่องมือวิจัย

1. การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) เพื่อสอบถามข้อมูลภูมิหลังของบุคคล การเปิดรับข่าวสาร สถานการณ์สิทธิของกลุ่มผู้หลากหลายทางเพศในประเทศไทย การรับรู้เกี่ยวกับสื่อและเพศสภาพ การรับรู้ภาพตัวตน ความเท่าเทียมทางเพศ และการตระหนักถึงสิทธิของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศในรายการแดร์ก เรซ ไทยแลนด์

2. แบบวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis form) เพื่อบันทึกเนื้อหาหรือวาทกรรมเกี่ยวกับภาพตัวตน ความเท่าเทียมทางเพศและสิทธิของผู้หลากหลายทางเพศ ในรายการแดร์ก เรซ ไทยแลนด์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยศึกษาบทวนและวิเคราะห์เอกสาร รายงานการวิจัยจากหน่วยงานของรัฐและเอกชนเป็นหลักในการศึกษา เพื่อรวบรวมข้อมูลประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึกทางโทรศัพท์ผ่านทางแอปพลิเคชันไลน์และแอสเซนเจอร์ ก่อนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้อธิบายรายละเอียดของการวิจัย พร้อมได้รับความยินยอมในการบันทึกเสียงจากกลุ่มตัวอย่างหรือผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบแก่นสาระ (thematic analysis) และการตรวจสอบแบบสามเส้า (triangulation)

5. ผลการวิจัย

เยาวชนผู้ชมรายการแดร์ก เรซ ไทยแลนด์ เป็นกลุ่มรักร่วมเพศ (Homosexual) มากที่สุด รองลงมาคือ กลุ่มรักต่างเพศ (Heterosexual) ตามมาด้วยกลุ่มเพศทางเลือก (Pansexual, Asexual, Androsexual) ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอายุโดยส่วนใหญ่ 18-22 ปี และมีพฤติกรรมเปิดรับข่าวสารผ่านทางเฟซบุ๊กและไลน์เป็นส่วนใหญ่

ภาพรวมการรับรู้ของเยาวชนต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศ พบว่า มีความคล้ายกันในหลายประเด็นคือ การเลือกปฏิบัติ (Discrimination) ในที่ทำงาน การตีตรา การแต่งกายและรูปลักษณ์ภายนอก ขณะเดียวกับการรับรู้เกี่ยวกับทัศนคติทางสังคมของผู้หลากหลายทางเพศยังไม่ได้การยอมรับ เนื่องจากการยึดติดกับบรรทัดฐานรักต่างเพศ (Heteronormativity) และระบบเพศสอง

ซ้ำ (Gender binary system) ทั้งนี้ศาสนาและโครงสร้างทางสังคมมีความเกี่ยวข้องกับการรับรู้เชิงลบหรือเกิดทัศนคติทางสังคมที่แตกต่างกับผู้มีหลากหลายทางเพศ นอกจากนั้นยังพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของเยาวชน ได้แก่ อายุ การศึกษา ภูมิหลังของอาชีพ สื่อบันเทิงที่ชื่นชอบ ประสบการณ์ส่วนตัว พฤติกรรมการบริโภคสื่อ และปัจจัยของสื่อมวลชนต่อการขาดความเข้าใจถึงสิทธิและความเท่าเทียมทางเพศของผู้หลากหลายทางเพศ มีผลทำให้การรับรู้บุคลิกลักษณะของกลุ่มผู้หลากหลายทางเพศเป็นทิศทางเชิงลบมากกว่าเชิงบวก แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ 1. ภาพตัวแทนและสิทธิของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ 2. การตระหนักถึงความเท่าเทียมทางเพศในสื่อ

ทั้งนี้การรับรู้ภาพตัวแทนของผู้มีความหลากหลายทางเพศที่ยอมรับในสังคมของเยาวชนมีความแตกต่างกัน โดยระบุว่าสื่อมักนำเสนอความสำเร็จในระดับบุคคล (Individual) ไม่ใช่เป็นระดับชุมชน (Community) โดยมุ่งที่กลุ่มสตรีข้ามเพศ (Transgender women) มากกว่ากลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศทั้งหมด ยกเว้นกรณีที่มีผู้มีความหลากหลายทางเพศมีหน้าที่รับผิดชอบต่อการผลิตเนื้อหาในสื่อโดยตรง ซึ่งจะคำนึงถึงความเท่าเทียมทางเพศเป็นสิ่งสำคัญ จนนำไปสู่การสร้างละครและการยอมรับทางสังคมเพิ่มขึ้น เช่น รายการ เดอะเฟซ ไทยแลนด์ ซีซั่น 5 ที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ ซึ่งเป็นสื่อกระแสหลัก โดยปรับเปลี่ยนผู้มีความหลากหลายทางเพศให้มีบทบาทหลักในการแสดงหรือได้มีโอกาสเข้าร่วมการแข่งขัน อีกทั้งเยาวชนยังกล่าวว่า การพัฒนาสื่อในยุคหลอมรวม (Media convergence) ส่งผลให้เกิดแพลตฟอร์มสื่อสังคมที่หลากหลายและมีพลัง ได้แก่ เฟซบุ๊กและยูทูบ ทำให้ผู้มีความหลากหลายทางเพศมีพื้นที่แสดงออกและได้รับการยอมรับด้านความสามารถมากขึ้น ในฐานะบุคคลที่มีทักษะเฉพาะด้านการสร้างความบันเทิงและมีความคิดสร้างสรรค์

ขณะที่การรับรู้ของเยาวชนต่อภาพตัวแทนของผู้มีความหลากหลายทางเพศในเชิงลบ พบว่ามีความเชื่อมโยงกับวาทกรรมบรรทัดฐานรักทางเพศที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดความเข้าใจต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศ เป็นผู้ที่มีความก้าวร้าว รักความรุนแรง หมั่นทางเพศ และเป็นตัวตลก โดยเฉพาะสื่อที่มุ่งเน้นผลประโยชน์ทางธุรกิจ ที่ทำให้ผู้มีความหลากหลายต้องเผชิญกับการตีตรา การเหมารวม และขาดการยอมรับทางเพศ เช่น ในซีรีส์วายและซีรีส์เกย์ โอเค แบงค็อก (Gay Ok Bangkok)

ข้อค้นพบสุดท้ายสำหรับการเพิ่มความตระหนักถึงสิทธิและภาพตัวแทนของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ พบว่าเยาวชนระบุถึงสองปัจจัยที่ชัดเจนคือ ปัจจัยที่หนึ่งกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลงไปและพลังของคนรุ่นใหม่ที่มีความสนใจต่อประเด็นความหลากหลายทางเพศ ปัจจัยที่สองคือความก้าวหน้าของสื่อสังคมและวิธีการเคลื่อนไหวทางสังคมในการสนับสนุนบทบาทหลักในโครงการรณรงค์ของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ ที่มีการแบ่งปันข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในสื่อสังคมเพื่อให้คนทั่วไปเกิดความสนใจและเข้าใจผู้มีความหลากหลายทางเพศ

อย่างไรก็ตาม เยาวชนเพียงส่วนน้อยที่เป็นผู้มีความหลากหลายทางเพศและรักต่างเพศ มีความคิดเห็นพ้องกันว่าทั้งฝ่ายผลิตและทีมผู้บริหารสื่อยังขาดความเข้าใจถึงสิทธิและความเท่าเทียมทางเพศอย่างแท้จริงของผู้มีความหลากหลายทางเพศ ซึ่งเป็นเหตุผลหลักที่นำไปสู่การนำเสนอภาพตัวแทนที่บิดเบี้ยวและไม่ถูกต้อง และเกิดการกลั่นแกล้งผู้หลากหลายทางเพศ ผ่านทางเฟซบุ๊กและอินสตาแกรม

6. อภิปรายผล

การรับรู้ของเยาวชนต่อภาพตัวแทนผู้มีความหลากหลายทางเพศเชิงลบที่ถูกกล่าวถึงมากที่สุดคือ การเหมารวมทางเพศ ที่แสดงให้เห็นว่าผู้มีความหลากหลายทางเพศมีลักษณะก้าวร้าว รุนแรง พยาบาท เบี่ยงเบนทางเพศ รวมทั้งบทบาททางเพศอื่นที่ถูกกำหนดจากบรรทัดฐานรักต่างเพศในสังคมไทย ซึ่งภาพเหมารวมของผู้มีความหลากหลายทางเพศที่ปรากฏในหลายสื่อ เช่น รายการโทรทัศน์ ภาพยนตร์ หรือเวทีการแสดง ถูกเสนอในฐานะผู้สร้างความสนุกสนานหรือตัวตลกเท่านั้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Jackson (1995); Sinnot (2004); Behm-Morawitz & Ortiz (2013); Singhakowinta (2014); Tukachinsky, Mastro, & Yarchi (2015) ที่กล่าวว่า ภาพตัวแทนเชิงลบในสื่อมวลชนส่งผลต่อการเลือกปฏิบัติและการตีตราของผู้มีความหลากหลายทางเพศมักถูกมองเป็นผู้ที่

มีจิตใจไม่ปกติ หมกหมุ่นเรื่องเพศและมีชีวิตที่น่าเศร้า ทั้งนี้การบิดเบือนความจริงและการเหมารวมทั้งหมด ส่งผลอย่างมากต่อภาพตัวแทนเชิงลบของผู้หลากหลายทางเพศในที่สาธารณะ ขณะเดียวกันการรับรู้ของเยาวชนต่อภาพตัวแทนเชิงบวกของผู้มีความหลากหลายทางเพศ โดยเฉพาะสตรีข้ามเพศ (Transgender) เป็นกลุ่มที่ใหญ่ที่สุดที่ได้รับประโยชน์จากเปลี่ยนแปลงทางความคิดในสังคม ซึ่งกลุ่มสตรีข้ามเพศแสดงให้เห็นจากการประสบความสำเร็จในชีวิต แม้ว่าการได้รับความชื่นชมจะเกิดขึ้นกับแต่ละบุคคล และไม่ส่งผลไปยังกลุ่มผู้หลากหลายทางเพศทั้งหมดก็ตาม แต่ข้อค้นพบที่สำคัญคือ เมื่อสื่อมีการนำเสนอเรื่องราวของผู้หลากหลายทางเพศมากขึ้น เยาวชนที่รับชมรายการแดร็ก เรซ จึงเปรียบเป็นตัวแทนที่สร้างแนวโน้มการรับรู้และตระหนักถึงอัตลักษณ์ทางเพศเพิ่มขึ้นจนได้รับการยอมรับจากสังคม ซึ่งการรับรู้ของเยาวชนต่อภาพตัวแทนเชิงบวกของผู้มีความหลากหลายทางเพศที่เด่นชัดคือ ผู้มีความคิดสร้างสรรค์ มีพรสวรรค์ มีความสามารถในการสร้างความบันเทิงให้กับผู้คน

สำหรับการรับรู้ของการเยาวชนต่อการส่งเสริมสิทธิและความเท่าเทียมทางเพศของผู้มีความหลากหลายทางเพศ พบว่าเยาวชนเห็นพ้องร่วมกับทั้งหมดว่า รายการแดร็ก เรซ ไทยแลนด์ เปิดโอกาสให้ทุกคนเข้าร่วมได้โดยไม่คำนึงถึงเพศ อายุ และสัญชาติ ซึ่งผู้แข่งขันมาจากหลายประเทศ ทั้งฟิลิปปินส์ สหรัฐอเมริกา และสิงคโปร์ เป็นต้น อีกทั้งรายการยังทำให้ความหลากหลายทางเพศเป็นสิ่งปกติ ที่นำไปสู่ความเท่าเทียมทางเพศ เมื่อผู้มีความหลากหลายทางเพศไม่ได้ถูกมองว่ามีความแตกต่างจากกลุ่มผู้รักต่างเพศ ทั้งนี้เยาวชนส่วนใหญ่เห็นพ้องว่า แดร็ก เรซ ไทยแลนด์ เป็นหนึ่งของการขับเคลื่อนที่สำคัญที่สุดเพื่อสร้างความตระหนักและส่งเสริมสิทธิความเท่าเทียมทางเพศของผู้หลากหลายทางเพศผ่านทางรายการด้วยเหตุผลของการแสดงศักยภาพทางความสามารถสร้างสรรค์ของแดร็กควีนที่ปรากฏต่อสาธารณชน รวมทั้งยังพบว่า พลังกรอบแนวคิดบรรทัดฐานรักต่างเพศและภาพตัวแทน ส่งผลกระทบบ่อยมากต่อการฉายภาพของผู้มีความหลากหลายทางเพศในสื่อมวลชนไทย อย่างไรก็ตาม เยาวชนรับรู้ว่าการเสริมสร้างการเหมารวมทางเพศเป็นสิ่งสำคัญในแดร็ก เรซ ไทยแลนด์ เนื่องจากรายการสร้างขึ้นเพื่อความบันเทิงผ่านการแสดงออกของผู้เข้าร่วมแข่งขัน ซึ่งการเหมารวมทางเพศจะขึ้นให้ผู้ชมเกิดการรับรู้ต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศเป็นเพียงผู้ที่มีความสามารถสร้างความสนุกสนานบันเทิงและถูกจำกัดอยู่ในสื่อมวลชนเท่านั้น ขณะเดียวกันการรับรู้ของเยาวชนต่อภาพตัวแทนเชิงลบยังเชื่อมโยงกับวิธีการแสดงภาพของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศจากคนกลุ่มอื่นในสังคม รวมทั้งพลังของกรอบแนวคิดบรรทัดฐานรักต่างเพศของประเทศไทยและวาทกรรมภาพตัวแทนในสื่อ ที่มักให้พื้นที่การแสดงออกและเข้าร่วมแข่งขันเฉพาะในรายการเรียลลิตี้ ซึ่งเป็นธุรกิจบันเทิงสำหรับกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศเท่านั้น

ทั้งนี้การรับรู้ของเยาวชนต่อภาพตัวแทน ความเท่าเทียมทางเพศและสิทธิของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศเพิ่มมากขึ้นด้วยเหตุที่แดร็ก เรซ ไทยแลนด์ (Drag Race Thailand) เป็นเรียลลิตี้โชว์รายการแรกที่เปิดโอกาสให้กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศแสดงความสามารถอย่างเต็มที่ ทำให้ประเด็นและชุมชนกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทยปรากฏสู่สายตาสาธารณชนเพิ่มขึ้น อีกทั้งวัตถุประสงค์หลักของรายการคือ การให้ความบันเทิงแก่ผู้ชมผ่านความท้าทายด้วยไหวพริบปฏิภาณ จิตวิญญาณที่สร้างสรรค์และความคิดเชิงวิพากษ์ของผู้เข้าร่วมแข่งขัน ทำให้เกิดการรับรู้ของเยาวชนเป็นเชิงบวกมากกว่าการรับรู้เชิงลบต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศ ดังเห็นจาก เลดี้ สิตา 2040 (Lady Sita 2040) ผู้เข้าร่วมแข่งขันข้ามเพศคนแรกที่น่าเสนอแนวคิดการผสมผสานวรรณกรรมไทยผ่านการต่อสู้ดิ้นรนของชีวิตคนข้ามเพศในวัฒนธรรมไทย กลายเป็นการแสดงที่โดดเด่น สอดคล้องกับการแสดงของแดร็ก เป็นความสามารถที่หลากหลายสะท้อนทักษะการแต่งหน้า สไตส์การออกแบบที่เหมาะสม (Young matter, 2018) รวมทั้งแดร็กคือ ศิลปะการแสดงที่ผู้แสดงสามารถใช้ร่างกายเพื่อแสดงออกทางศิลปะสู่สายตาของผู้ชมทั่วโลก ยิ่งกว่านั้นการรับรู้ของเยาวชนต่อภาพตัวแทน ความเท่าเทียมทางเพศและสิทธิของผู้มีความหลากหลายทางเพศในรายการแดร็ก เรซ ไทยแลนด์ที่สำคัญคือ การบรรยายภาพความเป็นครอบครัว (Family depiction) โดยผู้เข้าร่วมแข่งขันจะได้รับเวลาในการกล่าวถึงความสัมพันธ์ของตนเองกับครอบครัว เป็นการจุดประกายความคิดเพื่อสร้างความเข้าใจและการยอมรับสมาชิกภายในครอบครัวผู้หลากหลายทางเพศ ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งในครอบครัวน้อยลง สอดคล้องกับข้อมูลในโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP, 2020) พบว่าระดับการสนับสนุนจาก

ครอบครัวต่อการทำงานของผู้หลากหลายทางเพศจะลดน้อยลง โดยเฉพาะเมื่อบุคคลนั้นเป็นสมาชิกของครอบครัว ทั้งนี้การรับรู้ภาพตัวแทนเชิงลบมีความเชื่อมโยงกับการฉายภาพผู้หลากหลายทางเพศในสื่อที่มีผลจากพลังแนวคิดบรรทัดฐานรักต่างเพศและวาทกรรมภาพตัวแทนของสื่อ (Media representation discourse) ที่ให้พื้นที่การแสดงความสามารถกับผู้มีหลากหลายทางเพศอยู่ในธุรกิจบันเทิงเท่านั้น อีกทั้งแดร็ก เรซ ไทยแลนด์ คือรายการเรียลลิตีของกลุ่มผู้มีหลากหลายทางเพศที่เข้าร่วมแข่งขันในธุรกิจการแสดงเพื่อความบันเทิง นอกจากนี้ ยังพบว่าสื่อมวลชนมีอิทธิพลอย่างมากต่อการรับรู้ของเยาวชนในประเด็นที่หลากหลายของผู้มีหลากหลายทางเพศผ่านจากการบริโภคเนื้อหาข่าวสารในแต่ละวัน โดยเฉพาะเยาวชนยอมรับผู้มีหลากหลายทางเพศและความหลากหลายทางเพศ (Gender diversity) มากกว่าคนรุ่นอื่นในอดีต สอดคล้องตามแนวคิดของ UNESCO (2020); Hobbs (2008); Saleem & Ramasubramanina (2019); Iserhienrhien (2014) ที่ระบุว่า การรับรู้หรือการยอมรับเป็นผลจากพลังแนวคิดบรรทัดฐานรักต่างเพศและภาพตัวแทนในสื่อที่ฝังลึกอยู่ในแต่ละสังคม

ยิ่งกว่านั้น ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ของเยาวชนต่อภาพตัวแทน ความเท่าเทียมทางเพศและสิทธิของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ มาจากการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์และกระแสโลก รวมทั้งพลังของเยาวชนคนรุ่นใหม่ที่มีความสำคัญกับประเด็นผู้หลากหลายทางเพศ ผลักดันให้สื่อมวลชนคำนึงถึงการนำเสนอภาพตัวแทนและการเหมารวมที่ถูกต้อง เพื่อส่งเสริมสิทธิและความเท่าเทียมทางเพศของผู้มีความหลากหลายทางเพศ นอกจากนี้ผู้มีหลากหลายทางเพศใช้เฟซบุ๊กเป็นอีกช่องทางหลักเผยแพร่ข่าวสารและความรู้เพื่อรณรงค์เรียกร้องสิทธิความเท่าเทียมและความเคารพในความหลากหลายทางเพศ

นอกจากนี้การรับรู้ของเยาวชนต่อภาพตัวแทนของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศในเชิงลบ มาจากการขาดความเข้าใจที่ถูกต้องนำไปสู่การนำเสนอภาพตัวแทนของผู้มีความหลากหลายทางเพศต่อผู้ชมที่ผิดจากความเป็นจริง ซึ่งประเด็นดังกล่าวมีรากเหง้ามาจากการขาดการศึกษาสิทธิและความเท่าเทียมทางเพศ ส่วนหนึ่งเพราะการขาดแคลนความเข้าใจภาพตัวแทนที่ถูกต้องของสื่อมวลชน สอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า การใช้ภาษาในการนำเสนอข่าวของสื่อออนไลน์สะท้อนถึงการเลือกปฏิบัติทางเพศและการเหมารวมทางเพศเชิงลบที่ขัดกับหลักยกย่องการตาในหลักการที่ 1 และหลักการที่ 2 โดยเฉพาะการพาดหัวข่าวในข่าวบันเทิงและข่าวอาชญากรรม ที่ละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ มาจากที่สื่อมวลชนขาดการศึกษาค่านิยมทางเพศที่หลากหลาย ทัศนคติเชิงลบเรื่องเพศและการรับรู้ทางเพศที่ไม่ถูกต้อง (Phoovatis, 2019) รวมทั้งโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP, 2019) และองค์การเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกา (UNDP & USAID, 2014) ยังระบุว่าสื่อมวลชนไทยยังคลุมเครือกับวิธีการนำเสนอภาพตัวแทนและลักษณะของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศเป็นเชิงลบ โดยเฉพาะในรายการโทรทัศน์ที่แทบไม่ได้ถ่ายทอดหรือแสดงให้เห็นถึงเพศวิถีและภูมิหลังทางเพศของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ ทั้งนี้การบิดเบือนความจริงทำให้สื่อมวลชนไทยขาดการนำเสนอภาพตัวแทนเชิงบวกของชนกลุ่มน้อยทางเพศ ที่เชื่อมโยงกับการละเมิดสิทธิความเท่าเทียมทางเพศ ซึ่งขัดแย้งกับประชาไท (2562) ที่ระบุว่า แดร็กควีนมักจะทำนายและแยกออกจากความแตกต่างระหว่างเพศ โดยแยกโครงสร้างของระบบเพศสองขั้ว (Gender binary system) และบรรทัดฐานทางเพศ (Gender norm) ไว้อย่างชัดเจน ดังนั้น การรับรู้ของเยาวชนผู้ชมรายการแดร็ก เรซ ไทยแลนด์ ไม่เพียงสะท้อนการรับรู้ภาพตัวแทนของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศทั้งเชิงบวกและเชิงลบเท่านั้น แต่ยังสนับสนุนสิทธิความเท่าเทียมทางเพศ โดยเปิดโอกาสด้วยการให้พื้นที่ในการแสดงออกทางความสามารถสำหรับผู้มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทยอีกด้วย

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาพบเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดข้อท้าทายในการส่งเสริมภาพตัวแทนของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศผ่านสื่อ การส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศและสิทธิมนุษยชน โดยภายใต้กรอบชนบทธรรมเนียมวัฒนธรรมไทยที่สะท้อนให้เห็นภาพของกลุ่มคนที่เป็นรักต่างเพศ (Heteronormative framework) ที่ฝังกรงลึกในสังคมไทยซึ่งส่งผลต่อการสร้างการรับรู้ การสร้างความตระหนักรู้ของ

เยาวชนไทยต่อกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าในปัจจุบันกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศจะได้รับการยอมรับจากสังคมในวงกว้าง แต่ก็เป็น การเปิดใจยอมรับแบบมีเงื่อนไขที่ทำให้กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศรู้สึกได้ถึงความไม่เท่าเทียมอย่างสมบูรณ์ ดังนั้น การสร้างความตระหนักรู้ในเรื่องความอ่อนไหวทางเพศ (Gender sensitivity) ในองค์กรสื่อเพื่อส่งเสริมการสร้างเนื้อหาหรือรายงานข่าวเชิงสร้างสรรค์ก็จะเป็นหนึ่งในกลไกสำคัญเพื่อขับเคลื่อนในการฉายภาพตัวแทนผู้มีความหลากหลายทางเพศดีขึ้น

8. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. รัฐบาล ซึ่งมีอำนาจในการตัดสินใจเชิงนโยบาย ควรให้การสนับสนุนและพิจารณาผลักดันกฎหมายที่มีสวัสดิการและสิทธิมนุษยชนของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศที่เท่าเทียมกับกลุ่มอื่นในสังคม รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน ควรจัดแคมเปญ เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและส่งเสริมทัศนคติที่เป็นมิตรกับกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ ตลอดจนการสร้าง ความตระหนักเกี่ยวกับความเท่าเทียมทางเพศและสิทธิมนุษยชนของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ ผ่านการส่งเสริมและดูแลด้านสวัสดิการสังคม ด้านสาธารณสุข และด้านอื่น ๆ ในฐานะที่เป็นพลเมืองอย่างเท่าเทียมกัน

2. องค์กรวิชาชีพสื่อ ควรกำหนดแนวทางในการลดเนื้อหาที่สร้างความเสื่อมเสียหรือหมิ่นประมาทในสื่อมวลชน และควรส่งเสริมการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตและประสบการณ์ของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศที่ถูกต้อง รวมทั้งองค์กรสื่อควรสนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับบรรณนิยามทางเพศ อัตลักษณ์ทางเพศ การแสดงออกทางเพศ และสิทธิความเท่าเทียมทางเพศ เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้ผลิตรายการและสื่อมวลชน ในฐานะตัวแทนการบอกเล่าหรือรายงานปัญหาของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศอย่างสร้างสรรค์ให้สังคมรับทราบในวงกว้าง

3. สถาบันการศึกษา นักศึกษาที่เรียนด้านสื่อสารมวลชน นิเทศศาสตร์และสาขาอื่น ควรมีการจัดการเรียนการสอนในประเด็น อัตลักษณ์ทางเพศ การแสดงออกทางเพศ และสิทธิมนุษยชนของผู้มีความหลากหลายทางเพศ ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญและตัวแทนของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ เมื่อก้าวสู่วิชาชีพสื่อมวลชนจะได้มีความเข้าใจในการนำเสนอภาพตัวแทนของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศได้อย่างถูกต้อง

4. เยาวชน ในฐานะผู้บริโภคข่าวสาร จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ และพัฒนาการของเยาวชน อันจะไปสู่การรับรู้ เจตคติในเชิงบวก การให้การยอมรับและการปฏิบัติที่ถูกต้องต่อกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ ขณะเดียวกันในครอบครัวหรือสถาบันการศึกษา ซึ่งมีสมาชิกเป็นเยาวชนที่มีความหลากหลายทางเพศ พ่อแม่ผู้ปกครอง ครูหรืออาจารย์ ควรสนับสนุนให้เยาวชนพัฒนาตนเองตามความสามารถและความถนัด เพื่อให้เยาวชนเกิดการนับถือตนเอง ความภาคภูมิใจและมีความมั่นใจในตนเอง รวมทั้งช่วยเหลือและสนับสนุนเมื่อเยาวชนมีปัญหการปรับตัวในด้านต่าง ๆ เพื่อลดโอกาสเสี่ยงของปัญหา และส่งเสริมให้เยาวชนที่มีความหลากหลายทางเพศได้เติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของสังคม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการออกแบบการวิจัย (research design) ครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาวิจัยกับเยาวชนในต่างจังหวัด เพื่อครอบคลุมถึงการรับรู้เกี่ยวกับการฉายภาพตัวแทนของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศและการรับรู้ของกลุ่มเยาวชนไทยที่สะท้อนผ่านประเด็นความเท่าเทียมทางเพศและสิทธิมนุษยชนว่ามีแนวโน้มหรือทัศนคติเป็นอย่างไร

รายการอ้างอิง

- กฤตพล สุธีภัทรกุล. (2565, 18 มกราคม). ส่องปรากฏการณ์ “RuPaul’s Drag Race” ที่ไม่ได้มีแค่เกย์อีกต่อไป. <https://www.bangkokbiznews.com/lifestyle/983191>
- กาญจนา แก้วเทพ. (2545). สื่อและวัฒนธรรมศึกษากับสังคมไทย. *รัฐศาสตร์สาร*, 23(3), 50-97.
- ชุนิกา เป็ดโลกนิมิต. (2562). การขับเคลื่อนในประเด็นสิทธิความหลากหลายทางเพศผ่านทางเพชบุรีเพจของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทูเดย์. (2566, 7 กุมภาพันธ์). คณะรัฐมนตรีเห็นชอบแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติฉบับที่ 5 ครอบคลุมกลุ่มหลากหลายทางเพศ. <https://workpointtoday.com/politics-five0702/>
- นวลศิริ เปาโรหิตย์. (2551). จิตวิทยาสังคมเบื้องต้น. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปิยะนันท์ บุญธะโยไทย. (2556). การรับรู้และทัศนคติของผู้บริโภคต่อสื่อกิจกรรมการพัฒนายั่งยืนของบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน). [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. <https://libdoc.dpu.ac.th/thesis/148539.pdf>
- ปิยลักษณ์ โพธิวรรณ. (2555, 17 มิถุนายน). ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมของคนข้ามเพศ. [วิทยานิพนธ์ดุสิตมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยขอนแก่น. <https://shorturl.at/DOQW7>
- ประชาไท. (2563, 14 เมษายน). เปิดโลก Drag Queen. <https://prachatai.com/journal/2019/04/82066>
- วรภรณ์ อินทนนท์. (2552). การรับรองสิทธิขั้นพื้นฐานแก่ปัจเจกชนบนพื้นฐานของความหลากหลายทางเพศ. [วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วอยออนไลน์. (2564, 26 เมษายน). Drag Queen คือศิลปะ ฉันไม่ต้องการเป็นผู้หญิง. <https://voicetv.co.th/read/BkZ2VaC3M>
- วอยซ์ทีวี. (2019, 8 มกราคม). Drag Race Thailand Season 2 เปิดรับทุกเพศร่วมแข่งขัน. <https://voicetv.co.th/read/w6ohAkOFC>
- ศิริพร รักดีผาสุก. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอัตลักษณ์และแนวทางการนำมาศึกษาภาษาไทย. โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Behm-Morawitz, E., & Ortiz, M. (2013). Race, ethnicity, and the media, In K. E. Dill (Ed.), *The Oxford handbook of media psychology* (pp., 252-266). Oxford University Press.
- Charuvastra, T. (2015, December 2). Mainstream media trades in worse LGBTQ stereotypes review finds. <https://www.khaosodenglish.com/life/2015/12/02/1449059474/>
- Engelmo, E. A. (2018). Gender identity in drag culture: A transitivity analysis of the discourse of drag queens. [Master Thesis]. Universidad de Valladolid, Valladolid, Spain. https://uvadoc.uva.es/bitstream/handle/10324/33214/TFG_F_2018_2.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Saleem, M., & Ramasubramanina, S. (2019). Muslim American’s responses to social identity threats: Effects of media representations and experiences of discrimination. *Media Psychology*, 22(3), 373-393.
- Dougherty, C. (2017). *Drag performance and femininity: Redefining drag culture through identity performance of transgender women drag queens*. [Master’s Thesis]. Minnesota State University. <https://cornerstone.lib.mnsu.edu/etds/730/>.

- Hall, S. (2003). *Representation: Culture representation and signifying practice*. SAGE Publications Ltd.
- Hobbs, M. (2008, December 2-5). On discourse and representation: Reflections on Michel Foucault's contribution to the study of the mass media. In *Annual Conference of the Australian Sociological Association*. University of Melbourne.
- Horowitz, K. (2019). *Drag, interperformance, and the trouble with queerness*. Routledge.
- Iserhienrhien, A. (2014). *Gender, race, and the media representation of women in the Canadian 41st Parliament: A critical discourse analysis*. [Unpublished doctoral]. University of Saskatchewan
- Itthipongmaetee, C. (2020, December 29). *Send in the queens: Thai queer culture gets drag makeover*. <https://www.khaosodenlish.com/featured/2018/02/15/send-queens-thai-queer-culture-gets-drag-makeover/>.
- Jackson, P. A. (1995). *Dear uncle go: Male. homosexuality in Thailand*. Bua Luang Books.
- Kornstein, H. (2020). *Drag performance on screen. The international encyclopedia of gender, media, communication*. John Wiley & Sons, Inc.
- Phoovatis, W. (2019). Effect of language usage in news reports of sexuality in Thai media: Gender identity conflict. *Kaseam Bundit Journal*, 20(2), 72-87.
- Reilly, A., & Barry, B. (Eds.). (2020). *Crossing gender boundaries: Fashion to create, disrupt and transcend*. Intellect Books.
- Rupp, L. J., Taylor, V., & Shapiro, E. I. (2010). Drag queens and drag kings: The difference gender makes. *Sexualities*, 13(3), 275-294.
- Singhakowinta, J. (2016). Reinventing sexual identities: Thai gay men's pursuit of social acceptance. *Journal of Language and Communication*, 21(2), 18-40.
- Sinnott, M. (2004). *Toms and dees: Transgender identity and female same-sex relationships in Thailand*. University of Hawaii Press.
- Toomey, R. B., Ryan, C., Diaz, R. M., Card, N. A., & Russell, S. T. (2013, July 21). Gender-nonconforming lesbian, gay, bisexual, and transgender youth: School victimization and young adult Psychosocial Adjustment. *Psychology of Sexual Orientation and Gender Diversity*. 1(5), 71-80. <https://doi.org/10.1037/2329-0382.1.5.71>
- Tukachinsky, R., Mastro, D., & Yarchi, M. (2015). Documenting portrayals of race/ethnicity on primetime television over a 20-year span and their association with national-level racial/ethnic attitudes. *Journal of Social Issues*, 7(1), 17-38.
- UNDP Thailand. (2019). *Tolerance but not inclusion: A national survey on experience of discrimination and social attitudes towards LGBT people in Thailand*. [Research report]. Bangkok.
- UNESCO. (2020, April 17). *Media diversity and gender equality*. <https://www.unesco.org/en/gender-equality/media-gender-equality>.
- UNDP & UNSAID. (2014). *Being LGBT in Asia: Thailand country report*.

Wikipedia. (2021, November 25). *Human right of LGBT people*. <http://surl.li/nnrzb>.

Yong Matter. (2018, February 18). *Drag queen is not cabaret show: Talking with Panpan Nakprasert, the co-host the Drag Race Thailand*. <https://thematter.co/entertainment/drag-race-thailandinterview/45986>.